

Kisújszállás r. t. város cimere.

A fehér felhő.

Mi lehet a gondolatotok, kedves olvasóim! — midőn e cikk fölötti címet elolvassátok? Azt vélitek, hogy ez a szerkesztő most a szép tavaszi felhőkre gondol, amelyeknek — fehér, bodros nyája — gyönyörű báránypellegek, bár csak ott lennének, azok hadd lennének ott a kék mennybolton, ne ezek a fekete-sötét nehéz felhők, amelyeknek zápora szüntelen paskolja a már most is örökpuhára ázott földet? Vagy azt vélitek-é, hogy arra az ezüstszegélyű, aranyat, sőt a világ minden kincsét is megérő, angyalszárnyafehér felhőre gondolok, amely bár csak szétterjedne mielőbb e világ felett, betakarná a földrészeket, a sziveket: békességnek fehér-szépségű felhőjére?

Hiszen gondolok én szünős-szüntelen e kettőre is s imádkozom értök: ám az a fehér felhő, amelyet címül irtam, valami egészen más. Egy költői műnek, egy szindarabnak eime, amely-nél meghatóbbat, magyar nép-lelkéből lelkedzettebbet réges-régen irtak.

Amugy panyókán el is mesélem a tartalmát.

Harcra szállt a magyar huszár. Elment, mint oly sok ezerek. És otthon maradt a szomorú ifjú asszony, a hitves, se nappala, se éjszakája, mindig urát várja. Hajh, ha egy levél jött — óh áldott, óh áldott a kezeirása! — akkornap öröm volt, repkedett a szive,

SZERETET

**MAGYAR REF. KERESZTYÉN
CSALÁDOK KÉPES UJSÁGJA.**

Kiadja: **TÖROK IMRE**

kisújszállási ref. lelkész, felelős szerkesztő.

A kisújszállási ref. gyülekezet nyugati parókiális körében minden családhoz küldöm, a keleti körben is azokhoz, akik óhajtják.

Ujságomat szives adományokból tartom fenn. Vidékiek legalább 1 korona 04 fillért küldjenek egy évi díjul. —
Megjelenik havonként egyszer.

Felülfizetéseket — az újság terjesztése érdekében — köszönettel veszek. Az adományokat nyugtázom.

mint a boldog madár. Ám, ha odatekintett a szobasarkába, ahol újságpapírosból csákót csinált magának a kis fia, meg-meg sirva fakadt. Szomorú lett a lelke, várta vigasztalásra megint az újabb levelet. Kicsi rózsaszín lap, ezer öröm van írva rája.

A szindarabnak első jelenete azt tárja elénk, azt a helyet, honnan a rózsaszín levelezőlapok jönnek-szálldogálnak, rózsaszín hópehelyek, tündérfák-ról szívünkre hullongó virágszirmok, szép levelek, boldog angyalok röppenő szárnyának szakadt darabjai, kik a földre szállongotok, keserves lelkeket édes reménységgel elandalítani . . . tábori lapok ti, mik vagytok ti nekünk?!

A szindarabnak első jelenete — mondom: a lövészárók. Pihennek ép szegény lótalán huszárok. Este van, sötét van. Mi az? Távrolról villámlik. Dörög az ég? Nem, az ágyucsöve villan, utána hosszú elhaló dübörgés. Pihennek a huszárok. Hadd pihenjenek, hadd álmodjanak. Otthon vannak, otthon járnak álmukban. Az egyik beszél is álmában. Hallga, azt mondja, hogy: édes anyám! A másik a kis fiát lovagoltatja a térdén . . . A harmadik a hitvesét nézi-látja . . . Ez a negyedik meg édes öreg apjával megy ki zörgős kisszeke-ren a tanyára . . . Pihenjetek . . . Álmodjatok. Tündérország legyen az álomlátásotok . . . Egy van ébren, vigyáz. Hadnagy urnak, alezredes urnak alás-san jelenti, hogy minden rendben s

hogy pihennek a huszárok. Hadd pihenjenek, hadd álmodjanak. Rájok fér mindakettő: a pihenés is, az álmodás is.

Itthon pedig, ez a második jelenés, tornyos-ágyas kis fehér szobában két özvegy asszony. Fiatalnak látszik mindakettő, az egyik már régi özvegy szegény, tán már négy hete is van, hogy megkapta az „írást“ egy hős haláláról; a másikhoz csak tegnap jött a szomorú üzenet. Éjszaka van, levelet írnak, a gyerek mind alszik, ki kuckón, ki ágyon. Halkan beszélnek. El-elsirják magukat. Irnak az alezredes urnak. Halk beszédükben, levelük szavaiban nemcsak az ő lelkük, szívük bánata van benne, hanem ezer meg ezer magyar özvegyasszony minden bújja, minden keserve. Óh szép nagy kerekérdő, gyönyörű Magyarország, nem lakik mostanság más madár tebenned, csak bús gelice.

De hát mit is mondjunk a gyerekeknek? Ha felneszelnek, ha felsirnak, ha felébrednek . . . Könyre faesarodik a szívök, míg ezt kitalálja a két özvegy asszony. Mozgolódik is már a kis Jóska gyerek.

— Hát ott vannak, igen ott a fehér felhőn, az idevalósi fehér felhőn, aki meg szok pihenni amott a zöld hegy felett . . . ezt mondjuk majd nekik.

Nosza e' kell csak a gyerekeknek, hogy az édesapja, aki eddig ezer mért-földre volt tőle, most csak amott van la, ott a fehér felhőn. Összebeszélnek, összeszedelőzködnek, nagy haditanács volt a páston, ott a bodzafán tul — sokan-sokan voltak: A te apád is ott van, a tiéd is, az enyém is . . . a fehér felhőn, gyertek, menjünk, keressük meg, lépjük meg a hegyet . . . s elindul a bucsujárás. Van köztük, hatesztendős, de van hároméves is; az ott vezér, az már iskolába jár, első elemibe, mennek meztláb, meg kis rossz saruba, köves hegy-halomnak. Megsebzi a lábod gyerekek, ne menj! Igen, de meglátom az édesapámat. És, hogy ne is hallják a lebeszélő szót, dalra indul szívük. Mint ahogy a madárdal születik, mondják a dalt, mondják. A dal, úgy beszélük, akik

hallották, valami szívet olvasztó, a szivben lüktető vért cseppekre osztja, meg összeolvasztja.

Szállj, szállj felhő, fehér selyem felhő,
Véled száll a lelkem, fehér felhő.
Szállj el szép hazámba, nagy Magyarországra.
Szállj, szállj felhő, fehér selyem felhő,
Szállj messze tájon,
Vidd magaddal sóhajtásom,
Csöndes házikó
Lenn a faluvégen,
Tetejére hull a hó,
Ott várnak rám régen . . .
Mondd meg, visszajő
Az, akire várnak,
Egyszer majd csak vége lesz tán
A csatának.

Igy énekelnek. Mondják, mondják; dal szárnya viszi őket, angyal szárnya hajtja őket, édes apjuk várja őket . . .

Igen, igen, úgy van valósággal. Fehér felhőn ott vannak az elesett huszárok. Állonganak, ülnek, hallgatnak, beszélgetnek, égi angyallal is szóba ereszkednek. Egyszerre csak, mi az, mi az? Hallszik az ének csendesen, szivszakgatón, a földről hallszik, a hegytetőről hallszik, a felhő pereme tájékaról hallszik. Tyüh, láncos-lobogós: a mi „családjaink“, Jóska, Ferkó, Miska . . . édes kicsikéink . . . Zsuzska, Julis, Terka . . . gyertek, gyertek édes. Megleli mindenik apa a magáét, mindenik gyerek fut az édesapjához . . . Sirva simogatják, szivhez szorongatják.

Tyüh, csakhogy nagy ám a bökkenő. A huszároknak arcok-kezüik sáros, véres, csunya, hiszen ott estek el a lövészároknak, sár ott a pádimentom . . . Az arcuk, a kezük; de meg a zubbony, a dolmány, a sipka, a csákó mind csupa szenny, csupa sár, csupa vér. Hát így lássa őket a gyerek, tiszta fehér felhőn, amelynek még a porszemete is gyémánt . . . Felszakad a szivökből a seregek Urához valami nagy imádság . . . Hát a kard, a fényes, hát a lovam, hol van . . . Angyal, ide velem . . . Hol a kardom, lovam!

S óh csuda látat! — véres-sáros ruhájuk lefoszlik csendesen, lesiklik a fakóra vált sipka, felleg elnyeli, ember nem tudja hová lőn . . . s nézd arany a csákó minden huszár fején, arany a

dolmány, káprázik bele a lélek szeme, a kard, hajh a kard, ilyen nincsen a földön, Gábrriel arkangyal tulajdon kardja tán... S nézz oda, amott a tulsó felhőn, sugár a sörénye, csillagszikrázás minden szőreszála, ott van a kedves ló, mindeniknek a saját paripája... Huszár a huszár a felhő felett is, gyönyörűség ott is tekinteni rája, ugy-e, hogy takaros huszár az édesapád, kedves kicsi Jóska gyerek...

Am jön az angyal, égi hangon szólal: Este van gyerekek. Haza kell menni. És elmennek mind engedelmesen. Még egy csók, még egy ölelés s szépen hazatakarodnak ugyanazon uton...

Utolsó jelenet megint a lövészárók... alusznak, pihennek a huszárok, nyugodjanak, pihenjenek. Messziről valami ének hangzik.

Este van, éjjel van. Tán az ég vilámlik, tán a menny dörög. Nem. Ágyu villan s utána tompa moraj, dübörög, dübörög... és a huszárok csendesen nyugosznak, áldottak legyenek!

Egy budapesti író, aki végignézte ezt a darabot, így ír a darab végződéséről:

„A függöny lecsapódik, a szívünk csordultig tele van, szemünk könnyes, ránézünk a szomszédunkra, aki mellettünk ül, ő is sir, mindnyájan sirunk és mindig sirni is fogunk, ha erre a darabra gondolunk.“

Egy nagyszerű igazság van a fényes költői műben: akik elesnek, akiket elvesztünk, feltaláljuk azokat, a fehér felhő felett. Addig is ugy-e százszor felszállunk hozzájuk, felszáll a lelkünk? Mikor énekelünk, mikor imádkozunk, hozzájuk közel jár a lelkünk. Így járjuk az élet köves utját, míg felérünk a tetőre. Ők meg onnan néznek le ránk, míg mi itt lenn őket emlegetjük, százszor emlegetjük, ezerszer emlegetjük, száz évig, ezer évig beszél róluk történet, rege, tündérszép mesék: arany a dolmányuk, arany a csákójuk, kardjuknak gyémánt a hegye-éle... Ott vannak...

odafenn, áldottak legyenek, Fehér Felhő felett...

A legutolsó út.

Néhai Koncz Sándor

tiszaszalóki lelkipásztor, hamvait eltemették a szülőföld temetőjében (1916 január 25.)

Van abban valami mélységesen megindító, hogy édesebb az utolsó nyugalom ott, ahol első álmunkat is aludtuk. Édesanyánk karjain aludtuk pedig első álmunkat s az utolsó is ott alusszuk; hiszen édes anyánk a föld, s ahol porló szeretteink porladnak, vágyik a szívünk ott porladni el.

A lelkipásztor koporsóját, akinek nevét fentebb említém, nagy tisztességgel temették volt el a szalóki kis temetőben, de, mintha itt porladó atyja, testvére hívta volna; mintha itt lakozó édesanyja, testvérei, özvegy hitvese várták volna: eljött ide hozzájuk, ide, hozzánk, a szülőföldre, a mi szép akácos temetőnkbe.

Jött a nagy koporsó, csendes éjszakán, — koporsóban a pásztor, vállán palástja, halott kezében imádságos könyve. — Elmondtuk sírva a megásott új sírnak az ősi éneket: Tebened bízunk... imádság szállt szívünkéből a sírja felett; aztán omlottak, hulltak a hantok... itthon van a hűséges ember.

Isten hozott, Urnak szolgája, megbecsüljük a sírodát. Madár fészkeből kirepül s tört szárnyal a fészekbe visszahull — nagy út után. — Visszajöttél. Áldott legyen s vigasztalódjék meg szive annak, aki sírodnál szent emlékezet könnyével megáll.

Halottaink emlékezete.

Szabó Sándor

turkevei lelkészfiu hősi halála.

Pár esztendeje, hogy a turkevei egyházközség egyik lelkipásztora Szabó Sándor, elment amaz örök Bethlehembe, a pásztor, a bölcs. — Én, aki szolgáltam vala végtisztességtételén, szólván az Úrnak ottani szép hajlékában, elnézegettem a gyászbaborult papicsaládot s a könyvem kicsordult, mikor elgondoltam, hogyan kell kiköltözködni a megszokott házból... most nekik, egyszer majd enyéimnek is. És azt kértem az Istentől, hogy

több csapás őket már ne érje. Hiszen elég ez: a fenntartó, a kenyérkereső, az édesanya, a hitves kidőlt s a kedves lakóházból menni kell. Hová?

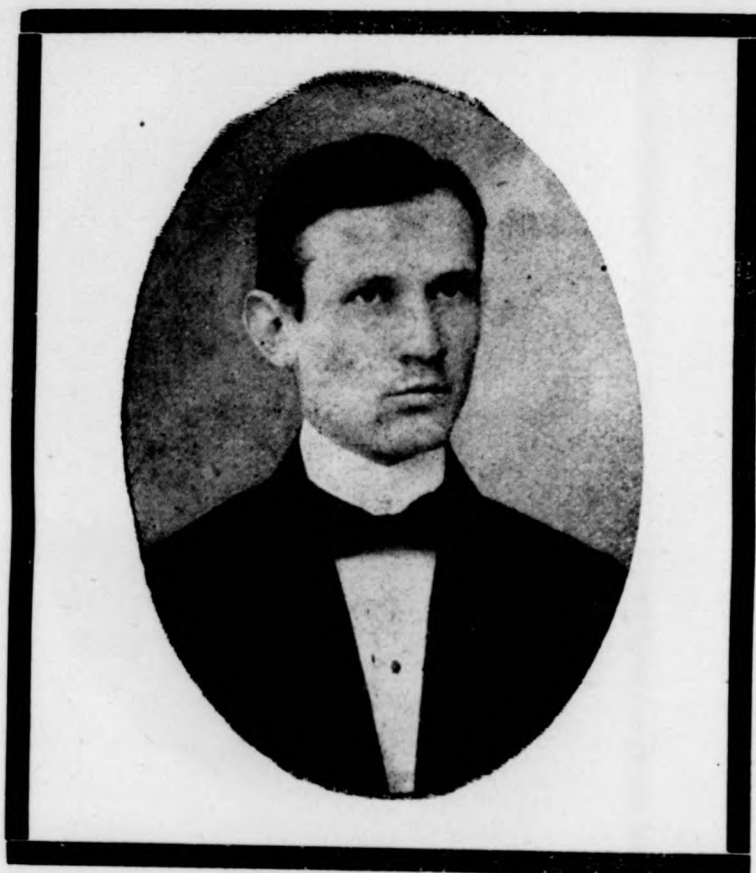
Dehát, amint a német bölcs mondja: A sors hatalmaival nem lehet szövetséget kötni.

Aztán, hiszen tudjátok, érezzük: harcra hívtak a trombiták, a világháboru véres lobbója meglobogott s elmentek, puha fészekből kiszállt kedves madarak: fiaink! Oly szép volt őket látni, 18—19 éves fővel, a gyerekarcu katonákat. Nézd el az apa büszkeségét, mikor a gyermek egymásután rendre kapja az egykét-három csillagot, aztán a rövid bajonett helyére a hosszú kard kerül s megpendül a

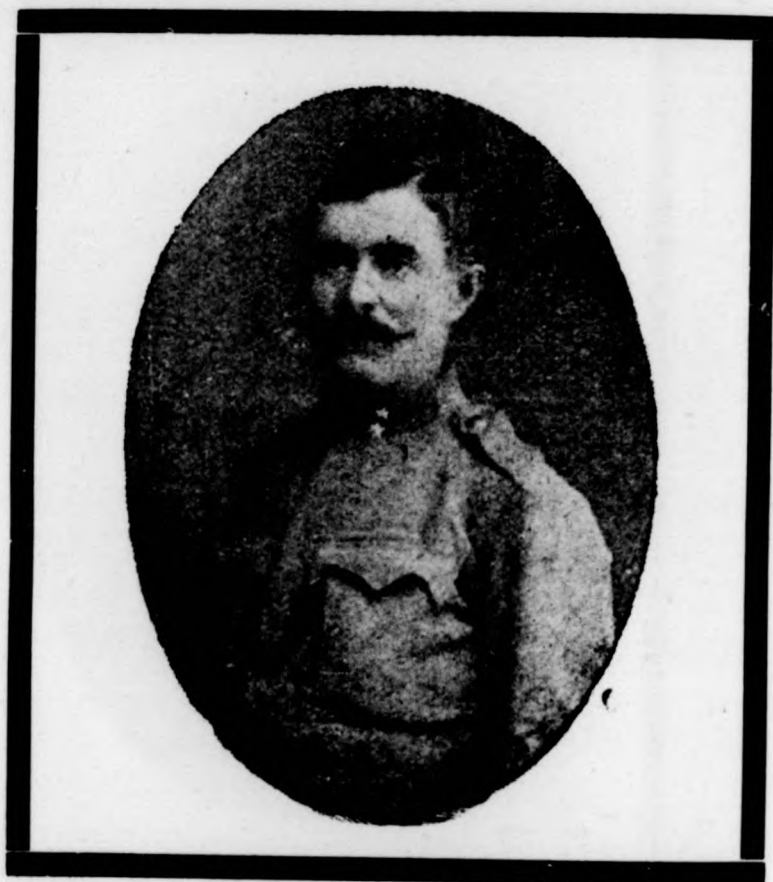
sivító zugásán át az ő zokogását hallom és szeretteiét . . .

Könyörülj meg rajtok könyörülő Isten!

A hős fiunak lelke ott jár a hadak ezüstcsillagos útján, mely áthajlik az égbolton a csillagfényes éjszakában s amint jár, majd megáll — valami csodálatos összekapcsolódás odafüzi egy sirhalomhoz, amelyben a lélektől elszakadott csonka porteste pihen. Azután meg az édesanyja, szerettei szívét keresi meg az a lélek, aki úgy szeretne hulló csillag lenni, turkevei papház mellé leszállni, lemenni . . . Nem, nem, ifju hős, ne te jőjj, mi megyünk majd egyszer utánad . . . Hajh milyen találkozások lesznek fenn az Égben!!

SZABÓ SÁNDOR.

NYITRAI LUKÁCS.

Nyitrai Lukács hős

hazajött a halóporában.

csizmasarka táján a sarkantyú csillagtaréja . . . Az apa örömkönnében is csillagok ragyognak föl . . . Az édesanya pedig mindezeket látván, csak aggódik, csak sir, csak imádkozik.

Azt a kedves fiút, akiről most irok, édesanyja csak az égből nézte, — édesanyja, testvérei itt a földön imádkoztak érte. Elment . . . A kis hadapród elment. Mért nem itt vitte el a feketevonat, hogy legalább még egyszer szülőföldének szép magas tornya a délibáb tükrös tetejére kapaszkodott volna, még meglátta volna. Elment.

Aztán jött a hír gránát-zugásáról, srepnel-szakadásról. És bénára válva, nyomorékra válva, lábait elveszítve meghalt a jó fiu, elfolyt drága vére . . .

És az atya és a fiu találkoztak az örök Bethlehemben.

Itt lenn pedig a lelkészözvegy, a gyászbaöltözött édesanya összerogyva ül a keresztfa tövével. Nézi, örökké látja fiának megtört testét, omló piros vérét . . . S gránátok, srepnelek

Járva az utóbbi időben sokszor a temetőt, a halottaknak birodalmát, amelyről azt mondjuk, hogy csöndes, — valami sejtelmes zugást, mint egy panaszt, mint egy siralmat, hallottam elsóhajtani kopár akácágak között. Előttem a sirt hantolták, dübögött a hant, fölöttem meg a rejtelmes sóhajtás, mintha beszéd lenne. Hallgattam, figyeltem. Idegenben eltemetett magyar katonák, kun-fiak lelkei, mintha ezek szálltak volna ott el az összeverődő akácgalyak között s mintha azt mondták volna: Bárcsak itt nyugodhatnék testünk . . . Hazavágytunk életünkben, sirunkból is hazasirunk! . . .

Im egy már visszajött.

Febr. hó 29-ik napján, e szokatlan napon, amely csak négy esztendőnként kerül elő egyszer, szokatlan szomorú történet színhelye volt városunk. Fekete vonat, gyászfátyol a füstje, zokogás a zakatolása, siralom a füttye, — ha-

lott katona koporsóját hozta. Nehéz nagy koporsó, sirból felvett magyar hős pora-hamva benne.

Mert úgy volt a dolog, hogy az a hős vitéz, ifju kun gazda, ki már az átkos Szerbia harcait is végigküzdötte, hitszegő taljánok gránicához jutott s a görcei hidfőnél ott kapta halálhozó sebéit. Sokáig küzdött, sokáig vivódott. Stájerországban Sternthalban ott feküdt. Közel a magyar határhoz, de hajh élve mégse láthatta meg többé szép Magyarországot. Hitvese felkereste többször, megnyugodva jött onnan el mindig. Meg fog gyógyulni, Isten meggyógyítja: két szép kis gyermeke imáját bizony meghallgatja. Hitvesén kívül itthon

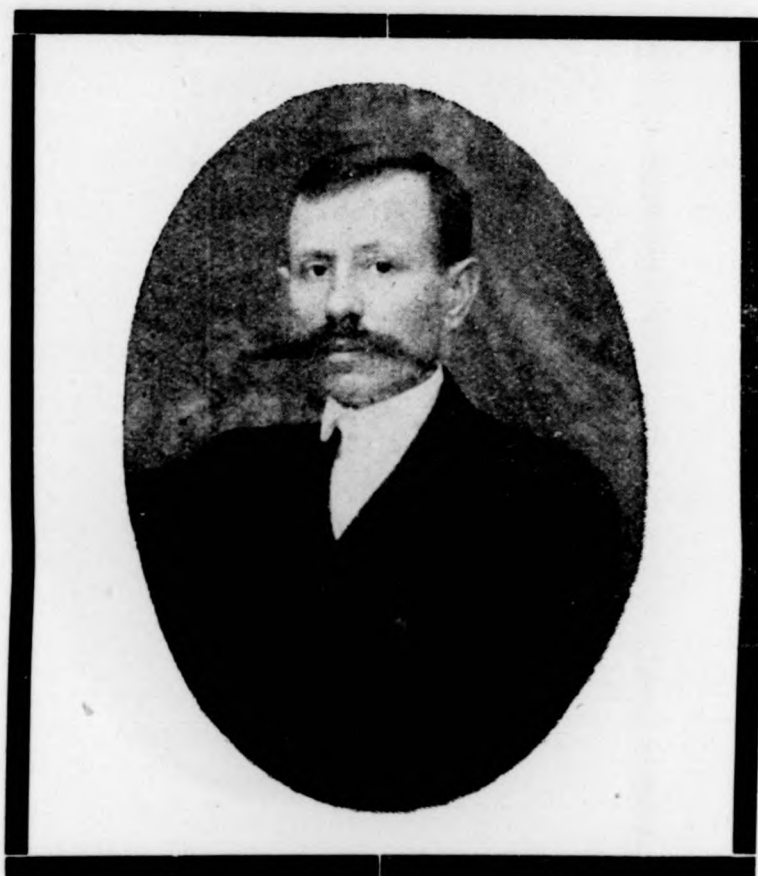
meg a magyart,“ a Himnusz . . . S tán a legmegindítóbb az volt, mikor a stájerországi sirról elhozott keresztjét sirjához letették. Cugszfürer Nyitrai Lukács, ez van ráírva.

Stiriában árkolták a temetőt, hol előbb pihent a vitéz katona, most már itthon van. Isten hozott, halott hős! a lelkünkben élsz, nekünk élsz!

S midőn ilyen köszöntöttük hazatért porait, mintha csöndes-halkan megemelte volna koporsója nehéz fedelét s halott-siri hangon ezt mondotta volna: Boldogan aluszom itt . . . Anyám porai is e földben nyugszanak s közel leszek azokhoz, akiket szerettem s akiket porladó szívemmel is szeretek.

KISS GY. PÉTER.

ZILAH MIHÁLY, cipész.

özvegy édesatyja, nőtestvére is imádkozott érte, fitestvére pedig gyülekezetünk éneklőmestere, aki a harcmező sebesült katonáit vigyázza, óh, ha egy sulyos sebesült vitézt karjával fel-emelt, édes jó testvére jutott az eszébe, felnézett az Égre, Istenhez való könyörgés volt a felnézése.

Sternthal — Sternthal: Csillagvölgye! — ezt jelenti magyarul. Magyar katona életének csillaga ott aludt ki. Mit mondjak, azt-e, hogy egy fényes csillag, egy élet csillaga ott futott le az égről, vagy azt mondjam inkább: hős magyar katona lelke ott szállt fel fényes csillagnak az égre?

A temetés, ez a második, csodálatos szép volt, résztvevő szomorú emberekkel telt meg a templom minden zuga, résztvevők százai kísérték a temetőbe a halott katonát . . . Óh be szomorúságos volt, midőn a templomtól vittük azon az utcán, amely hajléka felé vezetett, amelyen egykor ő is járt boldogan! Óh be megrázó volt sirja mellett az „Isten áldd

26 esztendeig egy műhelyben.

Hősök, kik csatatéren elesetek véres fővel s eltemetkeztek idegen földekben, áldottak legyetek, ott ahol nyugosztok. A hazához, a hozzánk való hűség csodálatos a ti dolgotokban, hiszen a hazáért és értünk haltatok.

De nézzetek csak a fenti képre, halott embernek arca-mása az is. Halvány, gyenge ember, katona nem lehetett, kezében kard nem, de a munka eszköze forgott; és küzdött szegény, sokszor betegen, küzdött, hős volt ő is, 26 évig hűséggel, kora reggeltől késő estéig, mint lövészárkokban virrasztó, küzdő, vérontó vitézek, amott. A múlt év végén aztán eltemették. Kitartó hűségéért én őt hősnek nézem. Kik őt szerették, az Ur vigasztalja, — s a porladó hűségest a poraiban is áldja meg az Isten.

És itt említem, mit egy bölcs embertől nem régen tanultam. Azt mondják, hogy a

németek hadiművészetükkel, csodás bátorságukkal, erős izmaikkal, még erősebb lelkükkel, buvárhajóikkal, találmányaikkal győznek — nem! Ezek is segítik őket, igen, ám vallásosságuk, a seregek Urába vetett bizodalma mellett van egy valami, ami őket diadalra viszi: a kötelességtudat, a kötelességérzet! Ez dolgozik bennök Verdön falainál, ez erősíti őket oceán mélyébe leszálló buvárhajóikon.

És ezt az erényt láttam én abban a halavány emberben, akinek emlékét szívesen örökitem e kis ujság hasábjain. 26 évig egy műhelyben, nem lankadó szorgalommal, nagy hűséggel: imhol az ember, ki gyöngye testtel is győzedelmeskedik.

Katona özvegye.

Kerestem a szived ébredő tavasszal,
Együtt turbékolva bűgő vadgalambbal;
Jártam álmodozva vadvirágu réten,
Valakire vártam holdvilágos éjben;
Ki szeressen, mint én, azt a szívet vártam.
Amíg a tiedre végre rátaláltam.

Kerestem a neved lengersok névsorba',
Amit csak találtam, elolvastam sorba',
Vágyva vágytam látni, hátha kitüntettek,
Néztelek azok közt, kik fogságba estek,
A sebesültek közt, holtak lajstromában,
Míg az utolsóban végre rád találtam.

Kerestem a sirod a nagy csataféren,
Uttalan utakon, éjjeltelen éjen,
Jajgatva bolyongtam sirról-sirra lépve,
Lenge gyászfátyolom a szél összetépte;
Déltől fel északig óh mennyi sirt láttam,
Míg a tiedre is végre rátaláltam.

Keresem a lelked kis házikónk táján,
Udvarunk zugában, kertünk rózsafáján,
Szép kicsi kis fiam gügyögő szavában,
Szellősuhogásban, fényes napsugárban;
S akárhová nézek, én elvesztett párom,
A te áldott lelked mindenütt ott látom.

Kiss Imre.

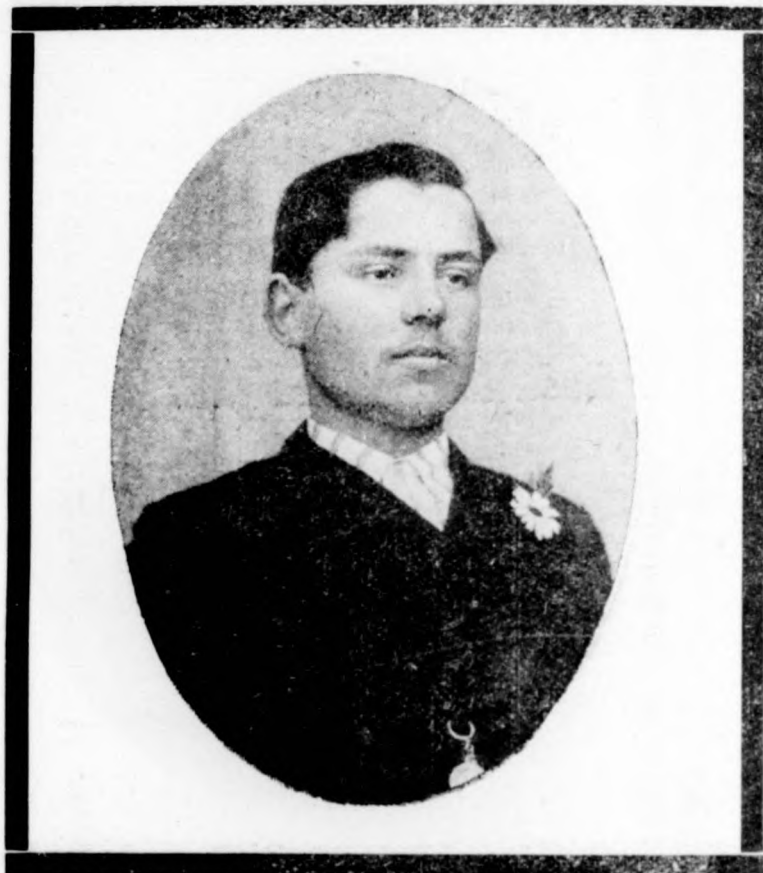
Egy kérdés.

Azt kérdezték valakitől, miben különbözik az Ur Jézus és az angol. Az illető ekképen felelt: Krisztus meghalt, hogy a világ éljen; az angol pedig nem bánja, ha az egész világ meghal is, csak ő éljen.

Két egytestvér:

Sz. Balogh Áron és Sz. Balogh Károly.

Az egyik „elment” — akinek nevét előbb irtuk le a cimben, — a másik hazajött. Károly! Ugy értem ezt, hogy az egyiket búsan eltemettük, a másik pedig csudálatosképen megmenekült szerbek rabságából és sietett haza édesanyja kebelére. Temettem a halottat s házában köszöntöttem a megszabadultat. Ott a gyászudvaron én szóltam s csendes-némán feküdt koporsójában a halott vitéz; e másik alkalommal a megszabadultat én hallgattam, mint a néma, míg csodálatos szabadulásának dolgait elem adta a hazatért katona.

Sz. BALOGH ÁRON.

Előbb a halottról emlékezem. Hajh, szegény özvegyasszony, bus édesanya, beh szomorú lehetett az a perc, mikor leemelték ott hajlékod előtt fiad koporsóját, aki jött kórházból, halottan tehozzád, a te anyai szivedhez, még egyszer utoljára, hogy aztán elmenjen utolsó útjára. Mikor elment volt egykor, virág volt a keble fölött, most meg koszorú virágai hajlottak a koporsóra. Mikor elment volt, katonatársai vígan vették körül, most meg koporsója körül olyan szomorúan álltak, halaványarccal, egy béna kézzel, a másik sebével, eső-fakította katonaruhában, a mi Vöröskereszt-kórházunk ideiglenes lakói.

Könyvemben bővebben is olvashatók lesznek az elhunyt vitéznek dolgai; csak azt jegyzem még ide, hogy mikor még Prága városában feküdt betegen, a kedvező véletlen egy magyar grófnőt vezetett oda a beteg katona ágyához, ki szeretetteljesen kérdezte a szenvedőtől: Nem óhajtana-e valamit? — De igen, válaszolt a szegény beteg, haza akarnék menni

szép Magyarországra! — Kívánsága betelt, hordágyon vitték ki a prágai vasuti állomáshoz; hazajött, meglátta az édes anyját, szeretteit, szülőföldét s aztán elment pihenőre, édesatyjához, a temetőbe.

* * *

Sz. Balogh Károly, szabadult vitéznek a dolgairól való emlékezést egyelőre csak ott kezdem el, hogy 1914 november hó 6-án Sabácba jutott a csapat, amelybe ő is be volt osztva. Következett aztán a tűzkeresztség, dörgött a fegyver, repültek a golyók, — s a Kolubara folyó táján megsebesült a magyar fiú. Lerogyott, jött a szerb, mint a Sisera hada, azt hitték, hogy halott a magyar fiú, kirabolták s puskaaggal rásajtották a fejére. De azt hallottam én egy orvos barátomtól valamikor régen,

Sz. BALOGH KÁROLY.

hogy olyan feje van a magyar legénynek, ha még két darabra ütik is szét, de a két kezével össze tudja kapni, még akkor életben marad. Ilyenformán történt ez a jó Balogh Károllyal is. Túlélte — Istennek hála — a sebesülést, puskaagy sujtó rázuhanását. Meggyógyult a nisi rabhórházban.

Hejh, de még ezután következett a Kálváriája. Hogy dologra verték őket, az semmi, de hogy szennyes istállókban aludtak összezúfolva s a féreg lepte el őket: ezt már ki nem bírta. Megszöktek a rabságból s hála földrajzi ismereteinek, amelyeket itt szerzett a mi iskolánkban, nyugat-felé, a bolgár jóbarátok felé vették utjokat négyen. Elszaka mentek, nappal az erdőkben földre leásva, falevéllal letakarva magukat, aludtak. Ámde gombát szedett valami szerb fiú s kotorászva a hervadt falevelek közt, az egyik szökevényre ráakadt. Ekkor futni kezdett a szerb, a magyarok utána, jaj, ha elérték volna, vacsorán érte volna a szerb. Pilátust. Nosza, nagy baj lett, fegyveres, vasvillás szerbek egész tömege jött a közeli

faluból, körülfogták az erdőt, valóságos hajtóvadászatot tartva a négy magyar legényre. Hogyan fogták el őket, hogyan verték testüket nap-nap után véresre, hogyan rekesztették börtönbe s majd-majd halálbüntetés lett a sorsuk, szörnyü történet, nem írom le ezt.

Ott veszem fel az események fonalát, hogy a találékony eszű fiú megint kijátszotta őreit. Ahol megy ni! az Albánia felé vivő úton. Hajh, de szomorú a sorsa: ruhája, meg a bakancsa is zsákdarabokból van, eledele: esett ló sózatlan húsa, valami nyomorúságos tűznél így-úgy megpirítva. Sok szenvedés, kimondhatatlan fáradságok után az albániai Deberbe jutott, hol 3 uapig rejtegette egy jószívü török.

Egy szép napon nagy ribillió támadt Deber városában, az éhező nép megostromolta a lisztraktárakat. Nosza Károly vitéz is, pogácsára éhezett szegény, előlódult a rejtekhelyből s a lisztraktárt ő is törte-rontotta. Hozott is lisztet, süttött is pogácsát s mire megsütötte... trombita harsog az utcán, fut a szerb: bevonultak a győzedelmes bolgár seregek.

Mit tehetett mást örömeben szegény Balogh Károly, — legdrágább kincsét, a drága jó pogácsát futva-ugrándozva vitte a bolgárok elébe.

Hogy jutott aztán Üszkübbe a szabadult magyar katona s onnan Kevevárára, Magyarországra, azt el tudhatjuk képzelni, de azt az örömet, mikor Kevevárán, Magyarország földén leborult s csókolta a magyar földet, azt az örömet nem lehet elképzelni, se leírni.

Ime az Istennek kegyelme, aki a szolgáltnak házából is kivezeti a benne bízókat; ime az Isten, aki a foglyokat kihozza, rabságból feloldozza!

Mit egyik gyermekében vesztett az édesanya, az egész bús család, a másokban így pótolta örömmel — az Ur! Áldassék szent neve!

Tanuljuk meg e történetből, hogy az utolsóig, a legkétségbeejtőbb helyzetben is, bízni kell az Urban, aki előtt nincsen lehetetlenség.

Mindenkitől 2 fillér.

Főtiszteletű püspökünk ennyit számított, hogy kér minden református lélektől a magyar katonák vallási iratokkal ellátására, vigasztalására. Bibliákat, imakönyveket akarna küldeni: a táborhegyekre, lövészárkokba, kórházakba, szomorú rabságban sinylődő vitézeinkhez. Itt Kisújszálláson 12 ezernél több a református lelkek száma: annyi krajcár kellene tehát, vagyis úgy körülbelül 250 korona. Dehát még nincs annyi. Ám hogy mennyi van, nem jegyzem ide. Akkor írom ki, ha meglesz. Én az én népemben sohasem csalatkoztam.

Minden krajcár egy-egy könnycsepp felszárogatása.

Gyermek-imádság.

Mi Atyánk . . . Mi csak gyermekek vagyunk,
Apró bárányok nyájadban, csupán —
Fehér felhőcskék, kik bámész szemekkel
Nézünk a zúgó fergeteg után . . .
Az Élet nekünk még csak rejtelem
És sötétszárnyu angyal a Halál —
Óh Istenünk, mi oly picik vagyunk,
Hogy nagy kegyelmed talán ránk talál.

Mit tudunk mi a nagy világ bajából?
A véres harcból, amely szerte dul?
Csak azt látjuk, hogy anyáink szeméből
A fájdalomnak sűrű könnye hull,
Csak azt látjuk, hogy sokan mentek el,
Kevesebb lett a mese, a mosoly
S vágyón járnak a bús tekintetek,
A távolokba, messze, valahol.

Jó Istenünk, óh hallgasd meg imánk':
Add, hogy az anyánk újra víg legyen —
Mosolygó szőlő, zengő aranyalma
Ismét teremjen a mese-hegyen . . .
Add, hogy ne fázzon, ne éhezzen senki
Hidegben, fagyban, idegenbe' kint —
Jó Istenünk, óh add, hogy aki elment
Hogy aki elment, térjen vissza mind.

Mi nem tudjuk, hogy ebből mit tehetsz meg —
De légy jó hozzánk, Istenünk, Atyánk!
Te nagyok Nagyja, végtelen egedből
Végtelen kegyelmed áraszd le ránk
Mi Atyánk . . . Mi csak gyermekek vagyunk . . .
Apró bárányok nyájadban csupán,
Fehér felhőcskék, kik bámész szemekkel
Nézünk a zúgó fergeteg után.

Pakots József.

Adományok a »Szeretet« céljaira 1915 decz. 15-től az év végéig:

Brauer Ignác (Bihartorda)	1 20	özv. Rácz Istvánné (Kunmadaras)	— 80	(Debreczen)	5.—
özv. Nagy Lajosné (Bihartorda)	1 —	Farkas Mariska (Turgony)	1 —	Fehér Gábor (Kenderes)	1·04
Balogh Lajos (Kunhegyes)	2 —	özv. Szücs Jánosné (Turkeve)	2 —	K. Nagy Lukács	1·04
Ducza Lajosné	1 —	ifj. Tóth István (Turkeve)	10 —	Szücs Imre	1·04
Kürti István tizedes (Kunhegyes)	2 —	Tóth Gy. Lajos	2 —	Gulyás Antal	1·04
A. Kiss Bálint harctérről	2 —	özv. A. Kiss Bálintné	2 —	B. Tóth Lajos	1 —
Nánássi Zsigmond harctérről	2 —	V. Tóth Sándorné	1 —	Füleki Imre	2 —
D. Tóth Endre harctérről	2 —	Dr. Porteleky László (Budapest)	10 —	Darvas Lukács	1 —
Fekete Lajos, Illésy-utca	3 —	özv. Bakó Károlyné	2 —	Mikola Kálmán	1·04
Mészáros Sándor főjegyző (Abádszalók)	10 —	Varga Eszti (Budapest, Pajorszánatórium)	10 —	Fábián Ferenc	1·04
Szőke Erzsébet (Abádszalók)	2 —	Varga Károlyné	2 —	özv. Varga Sándorné (Kenderes)	1·04
Majláth Sándor (Törökszentmiklós)	2 —	Varga Albertné	2 —	Gulácsi Lajos (Kenderes)	1·04
Nánási Mariska asszony	4 —	Szabó László ref. lelkész (Tiszaugh)	5 —	özv. Szőke Bálintné	2 —
Szinte György (Cegléd)	5 —	Korik Lajos	5 —	N. Füleki Imre	3 —
özv. Igriczi Gáborné	2 —	Kun Kálmán	2 —	Szilágyi György	1·20
Gazdasági Olvasókör	5 —	Disznós Istvánné (Karczag)	2 —	Szász András	2 —
Lévai Mihály	1 —	Kürti Péter	5 —	Hirsfeld N.	2·40
J. György Imre (Kunmadaras)	5 —	Zsengellér Kálmán (Kunhegyes)	5 —	M. A.	2 —
ifj. Toroczkai Albert (Kunmadaras)	5 —	Z. R. (tanya)	1 —	Sz. L.	5 —
		Tuka Sándor és neje	1 —	Cs. Nagy Máté	2 —
		özv. Antalffy Ferencné		Szilágyi Istvánné	5 —
				Vatai Balázs	1 —
				Szász Lajosné (Turgony)	2 —
				Holló Ede	10 —
				Isten minden áldása legyen a hűséges adakozókon!	

Az 1915. évben egy negyedmillióval azaz 250,000-rel kevesebb magyar gyermek született, mint az előző 1914. esztendőben.

Pusztulunk, veszünk, nemcsak harcmezőkön; de itthon is.